

ZAKAAT & SADAQA

Geven in de Islam

ZAKAAT

3^e zuil van de Islam
2,5% boven de nisaab

- ◆ Geld & banktegoeden
- ◆ Goud en zilver
- ◆ Handelswinst
- ◆ Huur & beleggingen

Bestemd voor o.a. armen en behoeftigen (9:60)

SADAQA AL-FITR

Voor Ied ul-Fitr
SRD 200 per persoon
(4 kg rijst)

- ◆ Per persoon (niet per gezin)
- ◆ Betalen vóór Ied-gebed
- ◆ Liefst enkele dagen vooraf

Doel: Minderbedeelden laten meevieren

VRIJWILLIGE SADAQA

Elke goede daad telt

- ◆ Financiële hulp
- ◆ Familie ondersteunen
- ◆ Gevaar verwijderen van de weg
- ◆ Vriendelijk woord
- ◆ Voedsel geven aan dieren

Geef van wat goed is (2:267)

Zakaat, Sadaqa ,Sadaqa al-fitr

Wat houdt dit alles nou eigenlijk in?

In de Islam kennen we verschillende soorten van liefdadigheid.

In deze brochure een uitleg over [1] zakaat, [2] sadaqa en [3] sadaqa al-fitr.

Belangrijke info

- Het is belangrijk te weten dat de liefdegave bij Ied ul-Fitr (sadaqa al-fitr) niet hetzelfde is als zakaat, die twee staan los van elkaar (soms denkt men, als ik sadaqa al-fitr heb voldaan, is daarmee mijn zakaatplicht volbracht, wat dus niet juist is).
- Sadaqa al-fitr wordt vóór het Ied gebed (liefst enkele dagen vooraf) afgedragen aan uw moskeebestuur en bedraagt per persoon ongeveer € 10 (de waarde van 4 kilo rijst). Dus niet per gezin, maar per persoon. Een gezin met drie personen voldoet dus € 30, natuurlijk indien hun budget het toelaat. Indien niet toereikend, dan naar eigen draagkracht. Meer afdragen mag uiteraard altijd. Dit is bestemd voor besteding onder minder bedeelden, zodat ook zij Ied kunnen vieren.
- Zakaat wordt berekend over uw vermogen en is bestemd om aan bepaalde categorieën te besteden, meer informatie verder in deze brochure.

Zakaat

Zakaat is de derde van de vijf zuilen van de Islam en heeft de betekenis van verplichte liefdadigheid.

Liefdadigheid heeft in de Islam een heel hoge plaats, dat merken we aan de vele Koranverzen, waar gebed en liefdadigheid samen worden genoemd. Bijv. Koran 2:111-112: “Wie zich volledig onderwerpt aan Allah en goeddoet (aan anderen), vindt zijn beloning bij zijn Heer, en voor hen is er geen angst noch zullen zij treuren.”

Ook stelt de Koran in 2:177 dat het geven van liefdadigheid uit liefde voor Allah, een onderdeel is van rechtschapenheid.

Aan de andere kant wordt het nalaten van liefdadigheid zwaar veroordeeld, zoals we lezen in Koran 107:4-7: “*Dus wee de biddenden, die achteloos omgaan met hun gebed! Die (goed)doen om gezien te worden, en die het nalaten te handelen uit goedheid!*”

Naast *zakaat* als verplichte belasting, kennen we het begrip vrijwillige liefdadigheid, in de Koran aangeduid met de woorden *sadaqa*, *infaaq* of *ihsaan*. In de Koran en de Hadies, overleveringen van de Profeet Mohammed, wordt verplichte liefdadigheid echter ook wel met het woord *sadaqa* aangeduid.

Voor wie of waarvoor is *zakaat* bestemd?

De verplichte liefdadigheid is bestemd voor acht categorieën van personen, die we zien staan in Koran 9:60: [1] de armen, [2] de behoeftigen, [3] degenen aangesteld om het uit te delen, [4] degenen van wie de harten (tot de waarheid) worden bekeerd, [5] voor (het vrijkrijgen van) gevangenen, [6] voor degenen die een schuld hebben, [7] op Allah's weg en [8] voor de reiziger.

In zijn uitleg van Koran 9:60 legt Maulana Muhammad Ali uit dat de zevende categorie (*fi sabilillah*) alle activiteiten omvat die bijdragen aan de bevordering van de zaak van de Islam, zoals onderwijs, publicatie van religieuze literatuur en *da'wah* (zie ook De Religie van de Islam, p. 410). De eerste twee categorieën, armen en behoeftigen, vormen de belangrijkste categorieën van personen, ten behoeve waarvan de instelling van de *zakaat* in stand gehouden wordt.

Zakaat als middel tot reiniging

Het woord *zakaat* wordt o.a. ook in Koranvers 92:18 gebruikt in de zin van: “Wie zijn rijkdom uitgeeft, zuivert zichzelf”. Dit geeft aan dat het voldoen van onze *zakaat*plicht onszelf, en ook ons vermogen, zuivert. U kunt het zo zien: in uw vermogen zit ook uw *zakaat* ingesloten, zolang u dat nog niet heeft afgedragen. En als u dit deel niet

Als u geen *zakaat* betaalt, heeft u als het ware gestolen van degene die er recht op heeft.

afdraagt maar voor uzelf gebruikt, heeft u dat als het ware gestolen van degene die recht heeft op die *zakaat*. Door aan uw *zakaat*plicht te voldoen, reinigt u dus zichzelf en uw vermogen van geestelijke onzuiverheden.

Waarover betalen we *zakaat*?

Zakaat is verschuldigd over de netto-bezittingen op een specifieke manier berekend, als die gedurende één volledig Islamitisch jaar (maanjaar) boven de *nisaab*-grens in iemands bezit is gebleven. Gedacht kan worden aan: geldmiddelen, gouden en zilveren sieraden, inkomsten uit handel, verhuur, investeringen of andere vormen van vermogen die op legitieme wijze winst opleveren, dieren zoals koeien en schapen, opbrengst uit de landbouw, enz. Ook digitale geldmiddelen als crypto vallen onder uw bezittingen.

Onroerend goed voor eigen gebruik, zoals uw eigen woning, is vrijgesteld van *zakaat*. Persoonlijke bezittingen als kleding en vervoersmiddelen zijn ook vrijgesteld, evenals gereedschappen en machines die u voor uw werkzaamheden nodig heeft. Volgens Maulana Muhammad Ali wordt *zakaat* geheven op geld, edelmetalen, winst op handelsgoederen en andere vormen van opgespaard vermogen die gedurende een jaar in bezit blijven en de *nisaab* bereiken. Productiemiddelen zoals machines en gereedschappen zijn vrijgesteld, terwijl de winst die uit handel of investeringen voortkomt wel onder de *zakaat*plicht kan vallen.¹

Van deze goederen kunt u aftrekken de schulden die u heeft (dat deel van de schuld, dat u binnen een jaar moet aflossen). En als het saldo boven de belastingvrije grens komt, *nisaab* genoemd, betaalt u 2,5 % *zakaat* daarover.

De *nisaab* (minimumgrens) werd berekend naar gouden standaard (90 gram) of zilveren standaard (610 gram).²

¹ Volgens de gangbare theorie zijn handelsgoederen en de waarde van investeringen etc. ook belastbaar, maar Maulana Muhammad Ali geeft in de Religie van de Islam pag. 407 en Handboek van de Hadies pag. 211 aan, dat redelijkerwijs alleen de winst hieruit belastbaar is. En volgens sommige geleerden zijn sieraden voor eigen gebruik vrijgesteld van *zakaat*, maar volgens Handboek van de Hadies, p. 210, hadies nr. 14, zouden dergelijke sieraden wel belastbaar moeten zijn.

² In de tijd van de Profeet (vzmh) gold als *nisaab* een waarde van +/- 90 gram goud of +/- 610 gram zilver. In die tijd hadden deze hoeveelheden ongeveer evenveel waarde. De verhouding goud versus zilver was toen ongeveer 1 op 10.

Een rekenvoorbeeld. U heeft:

- contant geld, € 2.000
- geld op de bank, € 2.500
- gouden sieraden, waarde € 4.000
- crypto currency € 1.000
- gemiddelde winst voor dit jaar op handelsgoederen, € 5.000

Dit is samen € 14.500

U heeft een woonhuis, een fabriek met machines, kleding, een auto, een voorraad handelsgoederen. Dit alles is vrijgesteld. Uw handel heeft u dit jaar een winst van € 5.000 opgeleverd, daarover betaalt u wel *zakaat* (dat is hierboven al opgenomen). Ook huuropbrengst uit andere huizen die u bezit naast uw woonhuis, valt onder *zakaat*plicht, evenals de winst uit investeringen, zoals eerder vermeld.

U heeft een schuld i.v.m. persoonlijke lening, € 2.500 die u binnen een jaar moet aflossen, dit mag u aftrekken.

Uw bezittingen komen dan op € 12.000.

We berekenen nu of u boven de *nisaab*, oftewel belastingvrije grens komt. We gaan uit van de waarde van zes maanden minimum levensstandaard (zie uitleg in voetnoot 2), € 10.500. Uw bezittingen minus schulden bedragen € 12.000, dus u zit boven de *nisaab*. U betaalt dan 2,5% *zakaat* over het **totale bedrag**

In de loop der eeuwen is echter de goudprijs sterk gestegen en de zilverbijzwaar sterk gedaald. Heden is de verhouding tussen goud en zilver ongeveer 1 op 60.

We kunnen daarom niet zomaar de gouden standaard van 1400 jaar terug overplanten op de hedendaagse maatschappij. In landen met een hoge levensstandaard kom je anders op een te lage *nisaab* uit en in landen met een lage levensstandaard, op een te hoge *nisaab*. Moderne geleerden leggen uit dat we de *nisaab*grens uit de tijd van de Profeet (vzmh) moeten vertalen naar kosten van levensonderhoud in die tijd, en dat dan overbrengen naar onze maatschappij. Die berekening houdt in dat men in de tijd van de Profeet (vzmh) met de *nisaab* waarde van 90 gram goud, ongeveer zes maanden levensonderhoud had. En volgens die standaard kan de *nisaab* dan per land worden berekend naar zes maanden minimum levensstandaard van dat land.

Voorbeeld voor Nederland: anno 2026 minimaal € 1.750 nodig per maand voor reguliere kosten, als *nisaab* kan dan € 10.500 worden gehanteerd. (Ter vergelijking: bij de gouden standaard van 90 gram volgens de huidige waarde, zou de *nisaab* op ongeveer € 13.000 uitkomen, een stukje hoger dus, zodat minder mensen *zakaat* zouden betalen).

van € 12.000 (en niet slechts over € 12.000 – € 10.500), dat wordt € 300 voor dat jaar. Als uw bezit minus schuld beneden de € 10.500 zou uitkomen, dan zou u vrijgesteld zijn van *zakaat*plicht.

In een gezin kunnen man en vrouw apart hun *zakaat* berekenen, aangezien volgens de Islam man en vrouw hun eigen vermogen mogen hebben.

Hoe distribueren we onze *zakaat*?

De *zakaat* wordt centraal geïnd door de moslimorganisatie, u heeft dus niet de volledige vrijheid om dat naar eigen inzicht te besteden. Het verdient aanbeveling *zakaat* via een betrouwbare instantie te laten distribueren, zodat rechtvaardige verdeling wordt gewaarborgd. De SIV is bezig een *Zakaat*fonds in te stellen, bestaande uit leden van alle afdelingen, die dit zal coördineren.

Wel mag u besluiten een derde deel of een kwart naar eigen inzicht te distribueren, bijv. onder behoeftige familieleden. Het restant na aftrek van voormeld deel moet naar de centrale instantie, die het zal distribueren onder de categorieën die in Koran 9:60 zijn vermeld. Ook uw eigen distributie moet overigens naar deze categorieën. Let wel: aan naaste familie, zoals ouders en kinderen, kunt u geen *zakaat* besteden, aangezien zij onder uw zorgplicht vallen. Wel aan andere behoeftige familieleden.

Mocht er binnen uw omgeving geen georganiseerde instelling zijn die *zakaat* ophaalt en distribueert, dan zou u het heel bedrag naar eigen inzicht kunnen besteden binnen de categorieën vermeld in Koran 9:60.

Sadaqa al-Fitr

We kennen ook het begrip *sadaqa al-fitr*, dat is liefdadigheid die wordt besteed om armen en behoeftigen de gelegenheid te geven ook Ied ul-fitr te vieren. Dit is niet hetzelfde als de *zakaat* die eerder is behandeld. Dit is een speciale soort liefdadigheid, behorende bij het Ied ul Fitr feest. Het wordt centraal geïnd en gedistribueerd door de moslimorganisatie en de verplichting geldt per gezin, per persoon dus. De waarde die moet

Sadaqa al-Fitr is niet hetzelfde als *zakaat*.

Sadaqa al-fitr heeft betrekking op het Ied feest.

Zakaat betreft een jaarlijkse belasting, te besteden onder bepaalde categorieën van personen (Koran 9:60)

worden voldaan, is ongeveer gelijk aan de waarde van vier kilogram rijst, dat komt (anno 2026) op ongeveer € 10 per persoon. Een gezin met bijv. drie personen betaalt dan € 30, natuurlijk als hun budget het toelaat, zo niet dan naar eigen draagkracht. De betaling moet vóór de Ied dienst plaatsvinden, het beste is enkele dagen vooraf, zodat het met Ied al gedistribueerd kan worden.

Vrijwillige liefdadigheid

Vrijwillige liefdadigheid is een ruim begrip. Ook goede zorg voor jezelf valt hieronder. We kunnen dan als volgorde van ‘dichtbij’ naar ‘ver’ gaan: [1] jezelf, [2] directe familie, zoals echtgeno(o)t(e) en kinderen, [3] ouders, [4] verdere naaste familie, [5] armen en behoeftigen binnen uw gemeenschap, moskee etc., [6] de bredere gemeenschap. Enkele voorbeelden van het brede begrip van vrijwillige liefdadigheid, naast bijv. financiële ondersteuning: het uit de weg ruimen van iets dat ongeluk kan veroorzaken, uw groet aan de mensen, anderen adviseren over wat goed en niet goed is, voedsel en water voor dieren zetten, noem maar op.

Grenzen aan liefdadigheid

- Volgens Koran 2:267 moeten we geven van de goede dingen die we bezitten en geen waardeloze dingen weggeven, die we zelf niet zouden willen hebben. Natuurlijk kunnen we die doneren, maar dat valt dan niet onder de Koranische definitie van liefdadigheid. Het zijn vaak spullen die we zouden weggooien, maar dan besluiten te schenken aan anderen die het nog kunnen gebruiken.
- Integendeel is het – als oefening in onthechting van wereldse zaken – juist goed om uit te geven van de dingen die we liefhebben, zoals Koran 3:92 ons leert: *"Jullie zullen geen rechtschapenheid bereiken, tenzij jullie uitgeven van wat jullie liefhebben."*
- Volgens Koran 2:271 is het goed om openlijk liefdadig te zijn, maar beter om in het verborgen te geven. Dan weten we zeker dat we niet geven voor de show, maar echt daadwerkelijk om de mensen te helpen.
- We moeten volgens Koran 2:262-264 onze liefdadigheid niet waardeloos maken door verwijt of krenking, bijv. bluffen dat we een ander hebben geholpen. Een vriendelijk woord vol vergeving is beter dan liefdadigheid gevolgd door krenking, aldus het Koranvers.

Tot slot

- Het is dus belangrijk te weten dat *zakaat*, *sadaqa al-fitr* en vrijwillige liefdadigheid verschillende zaken zijn.

- *Zakaat* wordt berekend over uw vermogen en wordt besteed aan de categorieën zoals vermeld in Koran 9:60. *Sadaqa al-Fitr* staat los hiervan en is bestemd om minder bedeelden ook in de gelegenheid te stellen Ied te vieren.

- Moskeeën dienen een aparte registratie bij te houden voor *zakaat* en *sadaqa*, en deze fondsen *niet* gezamenlijk in één zogenaamde *baitul maal* voor algemeen gebruik verzamelen. Dit voorkomt dat *zakaat* middelen ten onrechte worden gebruikt ter dekking van andersoortige kosten.

Moge deze uitleg ons allen tot motivatie zijn om onze *zakaat* plicht, *sadaqa al-fitr* en vrijwillige liefdadigheid op de juiste manier te voldoen. Amien!

Uitgave: Bestuur Djamiat ul-Ulama (Raad voor Geloofszaken)
Surinaamse Islamitische Vereniging
Ramadan 1447 – Februari 2026

Samenstelling:

- Riaz Ahmadali
- Reza Ghafoerkhan
- Nasser Rodjan
- William Orie
- Shanief Lalmahomed

Wijzigingen voorbehouden. Bedragen genoemd in deze uitgave, kunnen verschillen per jaar / per periode, per samenleving en vanwege mogelijk gewijzigde inzichten. Alle suggesties die kunnen leiden tot verbetering van de inhoud van deze brochure, zijn van harte welkom.